

Mindre forundersøgelse af 11000 m² forud for anlæggelse af parkeringsplads ved Lerbakken i Korsør d. 23/5 2007.

Af

Lea Meistrup-Larsen

SVM01116-1, Egø V. Udsigt fra undersøgelsesarealet over Korsør Nor (Foto: SVM)

Indhold

Resumé.....	2
Årsag og evt. sagshistorie	2
Deltager(e)	2
Lokalisering og topografi.....	2
Indmåling	3
Iagttagelsesforhold	3
Metode og beskrivelse	3
Fundtyper og datering	4
GIS og data.....	4
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	5
Anlægsliste.....	6
Fundliste.....	6
Fotoliste.....	6
Tegningsliste	7
Bilag 1 Oversigt over søgegrøfter og anlæg	
Bilag 2 Udprint i fast målestok 1:200 (T1-5)	
Bilag 3 Genstandsfotos	
Bilag 4 Udgravningsfotos	

Resumé

Ved forundersøgelse af et 11.000 m² stort areal forud for anlæg af parkeringsplads blev der udgravet en større affaldsgrube med indhold af dyre- og fiskeknogler, muslingeskaller samt keramik. Derudover blev der fundet enkelte kogestensgruber, men ingen egentlige bopladsstrukturer blev erkendt inden for undersøgelsesområdet.

Årsag og evt. sagshistorie

Den 21/5 2007 modtog SVM anmodning om §25 udtalelse fra bygherre forud for anlæggelse af parkeringsplads på 4000 m² stort areal.

Arkivalisk kontrol viste, at der på stedet kunne findes bebyggelsesspor samt grave fra stenalder og jernalder, hvorfor en forundersøgelse blev anbefalet.

Den mindre forundersøgelse blev gennemført den 23/5 2007. Ved forundersøgelsen kunne det dog konstateres, at der var tale om et areal på 11000 m² (bygherre var ikke klar over, at hele byggemodningsarealet og ikke kun det, der lå inden for lokalplansområdet, skulle undersøges).

Parterne enedes om, at SVM afholdt udgifter til løn og bygherre udgifter til maskine.

Deltager(e)

Den mindre forundersøgelse blev foretaget af SVM ved museumsinspektør Lea Meistrup-Larsen. Maskinkraft stilledes til rådighed af bygherre.

Lokalisering og topografi

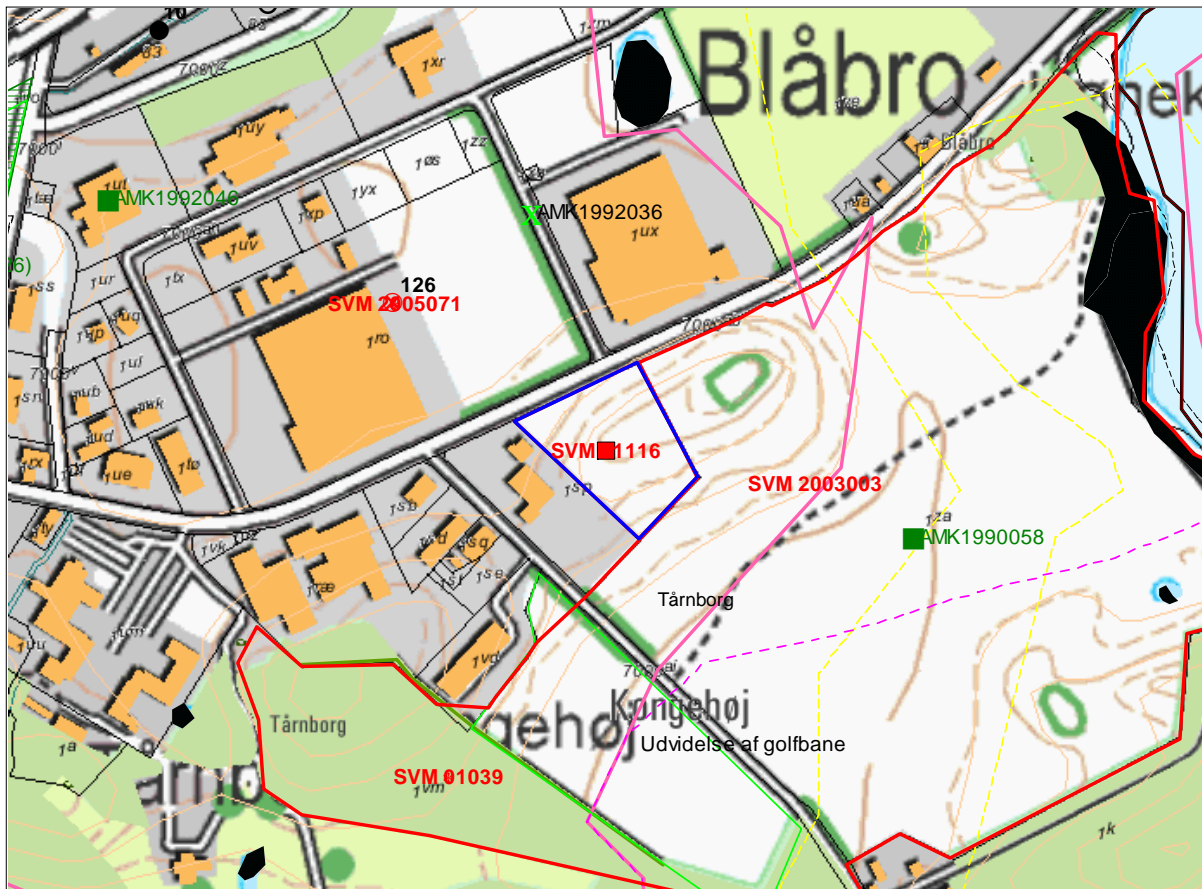
Som det fremgår af Kort 1, ligger undersøgelsesområdet i den østlige del af Korsør By ca. 400 meter vest for Korsør Nor.

Undersøgelsesområdet ligger på en markant bakkekold, der betegner det højeste punkt i det ellers jævnt kuperede terræn.

Undergrunden består af orangebrunt moræneler med en del hånd-hovedstore sten. På bakkens sider er muldlaget kraftigt og sandet, og mod nord er det over 1 meter tykke muldlag pakket med meget store granitsten, der formentlig er blevet ført ned af ploven.

Områdets jævnt kuperede terræn og nære beliggenhed til kysten betyder, at der i området er gode chancer for fund af boplads spor og grave fra forhistorisk tid, og der er da også tidligere blevet

registreret både gravhøje (sb.nr. 040319-10A) og kogestensgruber (AMK1992046) i det nu bebyggede område nord for Lerbakken.

Kort 1. SVM01116-1. Oversigt over undersøgelsesområdets beliggenhed (markeret med blåt). Baggrundskort er topografisk matrikelkort 1:25000 KMS© pr. 21/6-2007.

Indmåling

De i alt 25 målepunkter blev indmålt med håndholdt GPS med en usikkerhed på op til 5 meter.

Iagttagelsesforhold

Forundersøgelsen blev foretaget under gunstige vejrforhold (sol og jævn vind).

Metode og beskrivelse

Ved hjælp af en gravemaskine påmonteret en 2 ½ meter bred planérskovl blev der trukket 8 fra 40 til 110 meter lange nord-sydorienterede grøfter og i grøft 8 blev der foretaget en mindre feltudvidelse omkring en større affaldsgrube (jf. bilag 1).

Der blev i alt gravet 1364,2 m² grøft, hvilket svarer til en afdækningsgrad på 12,4 %.

Der blev udlagt målepunkter for hver 40. meter i samtlige grøfter, hvorefter grøfter, feltudvidelser og de deri fremkomne anlæg blev tegnet på A3-folie i målestok 1:100. Efterfølgende blev de enkelte anlæg nummereret og snittet og deres form, fyld og eventuelle funktion beskrevet (jf. anlægsliste bagerst).

Der fremkom i alt 5 anlæg ved forundersøgelsen. A1-A4 var såkaldte kogestensgruber (oldtidens jordovne), karakteriseret ved en lav nedgravning fyldt af trækul og ildskørnede sten. Disse kogestensgruber lå alle på toppen af bakken, men ingen andre forhistoriske anlæg blev fundet i tilknytning til dem.

I den vestligste grøft (grøft 8) blev der ca. midtpå fundet en stor affaldsgrube (A5) med indhold af blåmusling, dyre- og fiskeknogler samt keramik, der formentlig skal dateres til yngre sten- eller ældre bronzealder (jf. foto 1-2). Gruben blev snittet vha. maskinen, og der blev foretaget en mindre feltudvidelse for at fastslå, om der kunne findes andre anlæg i tilknytning til gruben. Da dette ikke var tilfældet, og da der heller ikke blev fundet anlægsspor i grøfterne umiddelbart nordøst for Grøft 8, er det derfor mest sandsynligt, at gruben tilhører en boplads, der ligger lige udenfor undersøgelsesområdet. Da der er tale om en større affaldsgrube, må den tilhørende boplads være af større og mere permanent karakter, og det er derfor tilrådeligt, at der bliver foretaget forundersøgelser af de tilstødende arealer i forbindelse med eventuelt kommende jordarbejder, således at eventuelle bevarede bopladsspor kan blive lokaliseret og dokumenteret.

Foto 1. Affaldsgruben A5 i Grøft 8. Det hvidfarvede lag til højre er muslingeskaller

Foto 2. Keramikskår fra affaldsgruben A5.

Fladetegningerne blev digitaliseret og behandlet i GIS-programmet MapInfo af Lea Meistrup-Larsen og udgravningsdata i form af genstande, originaltegninger, fotos og udgravningsnotater opbevares på Sydvestsjælland Museum.

Fundtyper og datering

	Oldtid	Palæolitikum	Mesolitikum	Neolitikum	TN-MNA	MNB-SN	Bronzealder	ÆBa.	YBa	Æ.Jernalder	FJA	RJA	Y. Jernalder	GJA	VT	Middelalder	Æ. Midd.	Y. Midd
Anlæg - Grube						1												
Boplads - Kogegrube	4																	

Fig. 1. Oversigt over de ved undersøgelsen fremkomne anlæg og deres datering.

GIS og data

GPS-punkter med x og y koordinater samt højdekoter indmålt ved håndholdt GPS i WGS84 og importeret som tabel til GIS-programmet MapInfo via "Garfile". Tabellen blev lagt i mappen Z:\Arkæologi\Journal\01116 Egø V\Gis\Landmåler\2000s.

Felttegningerne blev skannet og anvendt som raster-kort. Alle raster-filerne blev lagt i mappen Z:\Arkæologi\Journal\01116 Egø V\GIS\Kp2000Sj

Disse rasterkort georefereredes vha. målepunkterne og tabellerne lagt i førnævnte mappe.

I forbindelse med GIS-behandlingen af dokumentationsmaterialet (tegninger i 1:100) anvendtes KP2000 som projektion og Topografisk matrikelkort (KMS©) som baggrundskort.

Rentegningen blev gemt under Z:\Arkæologi\Journal\01116 Egø V\GIS\Kp2000Sj under navnet "01116_rentegning.wor" (Bilag 1).

I forbindelse med målfast udprint af den digitaliserede rentegning i 1:200 (vha. multitools), blev der i rentegningens kosmetiske lag oprettet et gitter med en cellestørrelse på 80 x 80 meter til inddeling af hele det undersøgte areal, således at de enkelte bilag kunne printes ud med minimalt overlap i A3 format (Bilag 2, T1-5).

Rentegningen blev således opdelt i 5 mindre tegninger som blev udskrevet som PDF i målestoksforholdet 1:200

Søgegrøfterne og de deri fremkomne anlæg digitaliseredes hhv. i primærtabellerne: Felter, Anlæg, Undergrund, Muld & Sten, mens der til tematiseringen af rentegning blev oprettet tabeller (på baggrund af forespørgsler) for anlægstyperne ”affaldsgrube og kogestensgrube”.

I anlægstabellen indtastedes oplysninger om nr. og tegningsnr., snit- og typebetegnelse. Tabellerne er gemt under Z:\Arkæologi\Journal\01116 Egø V\GIS\Kp2000Sj.

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Som nævnt ovenfor blev der i forbindelse med forundersøgelsen udgravet en større affaldsgrube, der må stamme fra en endnu ikke undersøgt sten- eller bronzealderboplads i umiddelbar nærhed af undersøgelsesarealet. Den kan have befundet sig på den centrale del af bakkeknolden (lige øst for undersøgelsesområdet), hvor der i dag er en større mergelgrav. Men da dette ikke kan afgøres uden nye undersøgelser, er det derfor museets anbefaling, at der bliver foretaget lignende forundersøgelser i forbindelse med eventuelle jordarbejder på de omkringliggende arealer.

Sorø d. 26/7 2007

Lea Meistrup-Larsen
Inspektør, Sydvestsjælland Museum.

Anlægsliste

A-nr.	T-nr.	Snit	Type	Beskrivelse	Fund	J-nr.
A1	1	Ø-V Diam.: 55 cm, Dybde: 16 cm.	Kogestens grube	Gråbrunt sandet ler med mange ildskørnede sten. Ingen trækul		1116
A2	2	N-S. Diam: 50 cm, Dybde 20 cm.	Kogestens grube	Gulgråt sandet ler med ildskørnede sten		1116
A3	2	Diam.: 60 cm	Kogestens grube	Mørkt gråbrunt leret sand med trækul og ildskørnede sten		1116
A4	2	Ø-V	Kogestens grube	Stor, oval kogestensgrube med meget trækul og ildskørnede sten. Ildpåvirket sand i bund.		1116
A5	4	Diam.: 190 cm, dybde: 100 cm. Fra V-Ø.	Affaldsgru be	Lag 1: gråbrunt leret sand med trækulsnistre, Lag 2: Gråsort sandet ler med indhold af trækulsnistre/stumper, brændt ler, keramik og fiskeknogler.	X1	1116

Fundliste

X-nr.	A-nr.	Beskrivelse	Datering
1	A5	Keramik fra større affaldsgrube	Sten- /bronzealder

Fotoliste

Film nr	Opt	Tekst	Fot	Dato
01116D	1	A5, Grøft 8. Stor grube med lag af blåmusling, keramik og dyre- /fiskeknogler. Fra S	LML	23-05- 2007
01116D	2	A5, Grøft 8. Stor grube med lag af blåmusling, keramik og dyre- /fiskeknogler. Fra S	LML	23-05- 2007
01116D	3	Oversigt A5 + feltudvidelse. Fra S	LML	23-05- 2007
01116D	4	Udsigt fra feltudvidelse (byherres lastbil). Fra SØ	LML	23-05- 2007
01116D	5	Udsigt fra sagsareal mod Korsør Nor. Fra NV	LML	23-05- 2007
01116D	6	Udsigt ud over den kommende Golfbane. Fra N	LML	23-05- 2007
01116D	7	Bundlag i A5 med skaller og trækul. Fra S	LML	23-05- 2007
01116D	8	Detailfoto lag 2 i A5 med skaller. Fra S	LML	23-05-

Film nr	Opt	Tekst	Fot	Dato
				2007
01116D	9	Oversigt sydlige del af feltudvidelse i Gr. 8 samt snit af A5. Fra Ø	LML	23-05-2007
01116D	10	Oversigt nordlige del af feltudvidelse i Gr. 8. Fra Ø	LML	23-05-2007

Tegningsliste

T-nr.	Grøftnr.	Målestok	J-nr.	Initialer
1	1-3	1:100	01116-1	LML
2	3-4	1:100	01116-1	LML
3	5-7	1:100	01116-1	LML
4	7-8	1:100	01116-1	LML